

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра психології і туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристично-краєзнавчий практикум

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм і рекреація
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Туристичне обслуговування
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	I
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник:

Гедін М. С., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму
«08» червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології
«23» червня 2023 року, протокол № 9

Голова вченої ради факультету

Ганна КУЧЕРЯВА

1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни є ознайомити здобувачів вищої освіти з теорією та методикою туристично-краєзнавчої роботи, ґрунтовне вивчення туристично-рекреаційних ресурсів України, формування навичок з організації туристично-краєзнавчої роботи, масових заходів та походів.

2. Загальний обсяг (відповідно до навчального плану) - 3 кредити ЄКТС; 90 год.,

зокрема:

лекції – 14 год.

семінарські заняття – 16 год.

самостійна робота – 60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Передумовою до вивчення дисципліни „Туристично-краєзнавчий практикум” є вивчення дисципліни „Туристичне краєзнавство”.

Здобувачі вищої освіти повинні:

3.1. Знати понятійно-категоріальний апарат сфери туризму, класифікацію та види туристсько-рекреаційних ресурсів, туристсько-рекреаційні ресурси та рекреаційні райони України.

3.2. Вміти оперувати понятійно-категорійним апаратом, аналізувати туристсько-рекреаційні ресурси України; робити аргументовані висновки.

3.3. Володіти елементарними навичками роботи з літературними джерелами, пошуку, аналізу, систематизації та узагальнення інформації.

4. Анотація навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавчий практикум»:

Метою дисципліни «Туристично-краєзнавчий практикум» є ознайомити здобувачів вищої освіти з основами туристично-краєзнавчої роботи, ґрунтовне вивчення туристично-рекреаційних ресурсів України, усвідомлення здобувачами сучасних проблем охорони туристичних ресурсів.

Предметом вивчення вузівського курсу «Туристично-краєзнавчий практикум» є туристично-краєзнавчий потенціал території

Завданням дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти розуміння краєзнавчої сутності туризму, розкриття особливостей туристичних ресурсів України, надання інформації про сучасний стан і перспективи подальшого розвитку туризму.

Курс «Туристично-краєзнавчий практикум» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм складається з одного змістового модулю: *Туристично-краєзнавчий практикум. Практичний аспект*. У ньому висвітлюються особливості організації туристично-краєзнавчої діяльності.

- 5. Завданням** вивчення дисципліни «**Туристично-краєзнавчий практикум**» є формування у здобувачів вищої освіти розуміння краєзнавчої сутності туризму, розкриття особливостей туристичних ресурсів України, надання інформації про сучасний стан і перспективи подальшого розвитку туризму, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел для проведення краєзнавчих досліджень.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій з метою розробки туристичних маршрутів.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК16. Здатність використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та виражати власну думку в усній та письмовій формах.

Фахові компетентності:

ФК17. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК18. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК19. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК26. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК35. Здатність організовувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1.	Знати		
1.1	Знати зміст і особливості організаційних форм і основних напрямів краєзнавства	Лекція Методи: пояснювально-ілюстративний,	Усна співбесіда Усне опитування Тестування

		проблемний, Груповий, проектний інтерактивний	
1.2	Знати основні принципи туристичного районування території	Лекція Методи: пояснювальньо-ілюстративний, проблемний, Груповий, проектний інтерактивний	Усна співбесіда Усне опитування Тестування
1.3.	Знати і розуміти територіально-планувальну структуру організації вітчизняного туризму	Лекція Методи: пояснювальньо-ілюстративний, проблемний, Груповий, проектний інтерактивний	Усна співбесіда Усне опитування Тестування
2.	Уміти		
2.1.	Уміти аналізувати та здійснювати комплексну оцінку ресурсного потенціалу туристичних регіонів, районів, центрів	Семінарські заняття Методи: проблемний, груповий, проектний інтерактивний, ігровий, комп'ютерний	Усне опитування Тестування комп'ютерне Демонстрація мультимедійних презентацій
2.2.	Уміти формувати практичні навички збору, упорядкування і використання краєзнавчих матеріалів.	Семінарські заняття Методи: проблемний, груповий, проектний інтерактивний, ігровий, комп'ютерний	Усне опитування Тестування комп'ютерне Демонстрація мультимедійних презентацій
2.3.	Уміти визначати туристичні ресурси та пріоритетні види туризму в регіоні	Семінарські заняття Методи: проблемний, груповий, проектний інтерактивний, ігровий, комп'ютерний	Усне опитування Тестування комп'ютерне Демонстрація мультимедійних презентацій
3.	Комунікація		
3.1.	Уміти спілкуватися на теми визначення пріоритетних напрямів розвитку туризму	Лекції Семінарські заняття Самостійна робота	Усне опитування, залік

	в різних регіонах України	Методи: проблемний, груповий, інтерактивний	
4.	Автономність і відповідальність		
4.1.	Уміти планувати свою діяльність, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність.	Самостійна робота	Презентації, усне опитування, залік

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з Дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)								
ПРН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.		+	+	+	+		+	+
ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.								
ПРН03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.								
ПРН04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.		+	+	+	+		+	+
ПРН05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	+	+	+		+	+		+
ПРН08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.			+	+	+	+	+	
ПРН09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.		+			+		+	+
ПРН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його		+	+	+	+		+	+

підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).								
ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.			+			+	+	
ПРН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.			+	+		+	+	
ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.	+		+			+		
<i>ПРН23. Зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати.</i>						+	+	+
<i>ПРН27. Аналізувати особливості туристичних дестинацій та організувати туристично-краєзнавчу діяльність.</i>		+	+				+	+

8. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача вищої освіти	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*створення навчального кейсу, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної здобувачем теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача вищої освіти з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум $20+20=40$**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання студентом додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10**

балів). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум 20+20+10=50**) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються **“0”** балів.

Підсумковий контроль **Залік**

Оцінка в національній шкалі (**“зараховано”, “не зараховано”**) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	}	зараховано
82 – 89 балів	–	B		
75 – 81 бал	–	C		
66 – 74 бали	–	D		
60 – 65 балів	–	E		
59 балів і нижче	–	FX.		

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку **“зараховано”** і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка **“зараховано”** в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач вищої освіти під час заліку отримав оцінку **“не зараховано”**, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка **“не зараховано”** в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв’язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Туристично-краєзнавчий практикум» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Туристично-краєзнавчий практикум». Здобувач вважається **допущеним до семестрового заліку**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 4

1. Проблеми та перспективи розвитку новітніх напрямів туризму в Україні (Рівень А).

Максимальна кількість балів – 10.

2. Охарактеризуйте об'єкти природно-заповідного фонду України (Рівень В).

Максимальна кількість балів – 15.

3. На підставі аналізу туристичного потенціалу України складіть програму туристично-краєзнавчого походу в межах Придніпровського туристичного району (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 10.

9-10 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

6-7-8 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

4-5 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-2-3 бали – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 15.

13-14-15 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

10-11-12 балів – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

7-8-9 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

3-4-5-6 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 25.

22-23-24-25 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

18-19-20-21 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

14-15-16-17 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

10-11-12-13 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

6-7-8-9 балів – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4-5 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Підсумковий контроль Залік

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача вищої освіти за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	}	зараховано
82 – 89 балів	–	B		
75 – 81 бал	–	C		
66 – 74 бали	–	D		
60 – 65 балів	–	E		
59 балів і нижче	–	FX.		

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

**9. Навчально-тематичний план дисципліни
«Туристично-краєзнавчий практикум»**

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин			
		Денна форма здобуття освіти			
		Разом	зокрема		
лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота		
<i>Модуль 1</i>					
<i>Змістовий модуль. Туристично-краєзнавчий практикум. Практичний аспект.</i>					
1.	Тема 1. Загальні поняття та визначення з курсу. Форми, принципи і методи туристично-краєзнавчої роботи.	12	2	2	8
2.	Тема 2. Історико-культурна спадщина та її використання в туристично-екскурсійній діяльності	12	2	2	8
3.	Тема 3. Природні краєзнавчо-туристичні ресурси України та їх використання у туристичній галузі	12	2	2	8
4.	Тема 4. Інфраструктурні туристичні ресурси України та їх використання у туристичній галузі. Технологічні процеси формування туристичного продукту (технологічна карта екскурсії).	12	2	2	8
5.	Тема 5. Тенденції розвитку туризму на сучасному етапі в Україні та методика формування конкурентоздатного туристичного продукту в межах туристичних регіонів України.	12	2	2	8
6.	Тема 6. Ресурсний потенціал України для розвитку різних видів пізнавального, рекреаційного та активного туризму	14	2	2	10
7.	Тема 7. Ресурсний потенціал Києва та Київської області для розробки та впровадження екскурсійних турів, програм розвитку активного туризму.	16	2	4	10
	Разом годин за модулем 1	90	14	16	60
	Усього годин	90	14	16	60

10. Рекомендовані джерела

Базова література:

1. Бейдик О. Рекреаційні ресурси України: навч. посібник. 3-є вид., перероб. та доп. Київ: Альтерпрес, 2011. 462 с.
2. Верес К. Туристичне краєзнавство: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання. Київ: НУХТ, 2015. 114 с.
3. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
4. Любчук О. К. Туристичні ресурси України [Електронний ресурс] : конспект лекцій з дисципліни «Туристичні ресурси України» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / О. К. Любчук. – Маріуполь : ПДТУ, 2017. 103 с.
5. Маланюк Т. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Івано-Франківськ: Вища освіта, 2017. 200 с.
6. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
7. Панкова Є. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 352 с.

Додаткова література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 395 с.
2. Буркинський Б.В. та ін. Теоретико-методологічні засади формування менеджменту відносин власності на природні рекреаційні ресурси : монографія. Одеса: ППРЕЕД НАНУ, 2019. 249 с.
3. Голікова О.С. Забезпечення регіональної соціо-еколого-економічної безпеки шляхом диверсифікації рекреаційних ресурсів. Теорія та практика менеджменту безпеки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (14 травня 2019 р.) / Відп. ред. проф. Л. М. Черчик. Луцьк, 2019. С. 101-102.
4. Захарченко В.І., Осипов В.М., Паларієв О.А. Кластерна форма територіально-виробничої організації: монографія. Рига: Baltija Publishing, 2019. 400 с.
5. Ступень Н.М. Еколого-економічні засади збалансованого розвитку рекреаційних територій: дис. ...док.екон.наук: 08.00.06/ Нац. аграр. унів. Львів, 2018. 447 с.

11. Інформаційні ресурси:

1. Державна служба України по туризму і курортах. Статистика / Аналітична довідка про роботу туроператорів та турагентів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.

2. Інформаційно-аналітичний Інтернет-ресурс для фахівців у сфері подорожей та гостинності "TOURBUSINESS" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourbusiness.ua/about/>.
3. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://whc.unesco.org> .
4. Офіційна Інтернет-сторінка Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwto.org/>.
5. Офіційна Інтернет-сторінка Державного агентства України з туризму і курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>.
6. Офіційна Інтернет-сторінка Туристичної асоціації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tau.org.ua/>.
7. Туристичний портал України «Стежка.com» [Електронний ресурс]. – Режим до ступу: <http://www.stejka.com/ukr/>.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.